

Wp/fvr/Kwâme Nkrúmah

< Wp | fvrWp > fvr > Kwâme Nkrúmah

Kwâme Nkrúmah (21 Urón ayé'η 1909-27 Kósoná'η ayé'η 1972) Ghána'η tiríjnadɔ̃ɔ na kannadɔ̃ɔ kɛ́ǵá. Naη yé Ghána'η Bagal Waarkɔ̃ɔ na B̃arú̃ɔ̃ɔbɔ̃ kɛ́ǵá. Naη júndí ná Silinsilínynyâ Debbe sí álán dí̃t̃ñjaari Brítânia-lé kí ayé 1957. Naη si kí bisara nyií̃ǵí álán Apríǵia'ηj̃rǵí̃ǵó ír̃i jee, Nkrúmah Apríǵia'η J̃rǵí̃ǵó'η Daarates togol kɛ́ǵa naη si p̃ú̃ú̃zenjeendɔ̃ɔ ɛ̃ɔa Leniin'η Dóná'η K̃urrónjawí-lé kí ayé 1962.

Na lia kí ayéǵá w̃ayye na ãw déé̃ǵ b̃arú̃'η paal kuro álán g̃uud ír̃ikɔ̃ɔ sí piá, na álán déé̃ǵ tiríjinẽɔa'η jerrindorá t̃ú̃mó na tesjáa Apríǵia'ηj̃rǵí̃ǵók̃wǎ sí perrajeeñk̃wǎ kerna-les ríǵó, Nkrúmah Silinsilínynya'η Debbe-lé w̃ayya nás tú̃ɔa álán déé̃ǵ tiríjinña'η jaiñj̃ntáá̃r̃i piá na álán si nyií̃ǵí kí kéé̃ǵ bisara b̃arú̃ǵá'η dí̃t̃ñjaari. Naη yé J̃is̃h̃o'η Daara piá ǎ́l yé-ii ná júndí álán si té̃ja na aar̃áñj̃ab̃i. Na álán Bagal Waarkɔ̃ɔ ɛ̃l kí ayé 1952 naη pií̃ǵí déé̃ǵ lóó-lé Ghána nyá̃ɔa namá dí̃ɛ̃ǵ dí̃t̃ñjaari ír̃i k̃ag̃ie kí ayé 1957 Brítânia-lé. Na kí ayé 1960, Ghának̃wǎ dɔ̃ɔ ɔ̃ɔ̃w̃w̃õ kó̃ǵí k̃urr̃ĩh̃j̃ebede-lé namás j̃ú̃mb̃uta ká̃we nás B̃arú̃ɔ̃̃ɔbɔ̃ kée-lé.

Naη yé kurĩɔa'η ír̃i j̃ag̃i ãw kɛ́ǵa ǎ́l yéé̃ǵ gé b̃arú̃ǵá'ηsimiradɔ̃ɔ na j̃rǵí̃ǵó̃̃simira. Naη si nyií̃ǵí b̃arú̃ǵá'η jetérésuñǵá sí k̃urróñjaná téré̃ǵá sí naη b̃arú̃'η g̃uud'̃ĩñ dorá k̃akk̃re na j̃ag̃is b̃arú̃'η na Apríǵia'η j̃rǵí̃ǵó'η b̃ũll̃ĩñ t̃ú̃mó. Na Nkrúma'η d̃ú̃u Ghána paalu murul'̃ĩñ dorá Apríǵia'η b̃arú̃ǵá̃ntáa j̃rǵí̃ǵó̃̃ ila dí̃õ b̃arú̃ǵá̃ngorgós̃ĩñj̃áge tin-lé.

Nkrúmah sí k̃ar̃ũl̃ kí ayé 1966 kí B̃arú̃ǵá'η Sossog̃ɛ̃ndaara'η Jarán ǎ́l yé-ii j̃á̃lp̃ú̃ǵó'η b̃arú̃ǵá̃suñǵá̃nd̃ĩo'η daarajarímó'η d̃ú̃u, naη bawa s̃õng̃õɔa'ηj̃iso'ηdaara-sí. Nkrúmah kéé̃ǵ jaĩɔa'η umel rá̃ãɔa G̃ĩñĩa dí̃õ õõɔo naη yé sí konas kaañj̃ie b̃ag̃ĩj̃añĩ B̃arú̃ɔ̃̃ɔbɔ̃̃arrá.

